

cavit, ut scribit Aimoinus. Illa depulsa sede Gerbertus in Germaniam ad Othonem tertium commigravit, a quo creatus est Ravenne Archiepiscopus, approbante Gregorio V. Pontifice. Cui deinde vita functo proxime in Romana & Apostolica sede successit idem Gerbertus, mutato in Sylvestrum secundum nomine, anno 999.

21. Rex Hugo primarias dignitates Regni a suis majoribus possessas utpote Regibus ipsis formidandas & infidiosas abolevit, Ducem Franciæ, & Comitum Parisiensium; quod idem fecerant Carolini Reges de Majorum seu Prefectorum Palatii officio. Ut vero Procures Regni sibi conciliaret, passurus aliqui adversarios, iis prefecturas indulgit, quas summo jure sub titulo Ducum, aut Comitum, & gererent, & ad posteros hereditaria successione transmitterent, uno duntaxat Regie fidei, & clientelæ nomine Regibus devincti. Hinc orti Britannia, Burgundia, & Aquitanie Duces, Comitibusque Flandrensis, Tolosanus, Andegavenis, Campanie. Sed divina Providentia factum videmus, ut hæc Provincia, quæ distraxerat adversus Regnum plerumque conspiraverant, in unum Monarchiæ corpus coaluerint. Calamitatibus etiam præcedentium Regum cautior factus, qui ad nutum Procures instituebantur & destituebantur, Regum non tantum sibi, sed etiam primo genito suo Roberto asserere voluit, quem ipsum se vivo vegetatus additis etiam & Magnatum & popularium suffragiis comitibusque, in Regni societatem & insignia ann. 988. assumptis obiitque ann. 997. Robertus Princeps fuit eximia pietate, prudentia & scientia præditus. Initio quidem labem aliquam vitæ suæ aspererat, contractis cum Berta incestis nuptiis, sed his Gregorii V. Pontificis interdicto diremptis, Constantiam duxit Guillelmi Provincie Comitissæ filiam; corpore speciosam, fed animo audacem, & ultra modum ambitionem: quæ viri sapientissimi patientiam indefinenter exercuit, eo usque, ut regimem ipsa sibi ascisceret, invidiaque flagraret, si Rex alterius cujusquam consilio uteretur: qua de causa Ugonem Relovacensem, prudentissimum consiliarium, cujus fidei & consilii Rex acquirere solet, a scariis in venatu sub ipsius Regis oculis justit trucidari, nulla sequuta sceleris pena vel patrat, vel iusti, Rege mira patientia pacem a mulere implacabili, factiosa, & ad extrema quaque parata, redimente.

22. Eodem hoc sæculo exortus est Cluniacensis Ordo, ex quo velut alveari fecundissimo Monachorum multa examina per Galliam, Italiam, Germaniam, & Hispaniam, se propagarunt, & primum Benedictinorum fervorem ac spiritum, passim remissum & tepescens, de novo accenderunt ac instaurarunt. Præclaro instituto dedit exordium Beruo, ex potentissimo Comite Monachus, deinde Abbas Gigniacensis, qui in regione Burgundie & agro Matisconensi ex bonis aviæ suæ Comitissæ Monasterium extruxit, in quod multos Monachos reformationis studiosos collegit & excoluit. Bernoni successit Abbas Odo, Odoni Heimardus, huic Majolus, quem sequutus est Odilo, egregia omnes sanctitate conspicui. Beruo ad Deum migravit anno 912.

23. Sarmatæ Sclavorum gens, quæ nunc Polonia dicitur, ab idolorum cultu Christianam ad fidem felici conversione traducta est ann. 956. etiam olim Christi Evangelium ad Sarmatas penetrasse scribat Tertullianus contra Judeos, sed istidem ad pristinam idololatriam reversis Christiana jam pridem religio apud illos deserat. Hoc vero sæculo Meiscongentis illius Dux, ut perhibent Dithmarus lib. 4. & Chromerus lib. 3. in matrimonium duxit Dabravam seu Dobberam Boleslai primi Bohemorum Ducis filiam, ea lege, ut Christianus fieret. Quod fideliter præstitit, idemque a subditis præstari studiose curavit. Missisque ad Joannem Papam XIII. oratoribus id obtinuit, ut in eam regionem mitteretur Legatus a latere Negidus Tusculanus Episcopus, qui omnia perfecte stabilivit, diversosque erexit Episcopatus.

24. In Hispaniis Arabica persecutio diversos Martyres fecit, inter quos eminent Eugenia, & Pelagius: uterque Cordubæ passus sub Imperio Regis Habdarrhagman, qui sibi titulum Anomitanolium, hoc est Regis credentium, sumpsit. Acta Eugeniæ interciderunt. Æterna memoria dignissimum est Pelagii Martyrium; hic puer annorum duntaxat tredecim in Gallia natus, cum ab Ermoigio Episcopo a Saracenis captus, cujus sobrinus erat, obfes datus, & Cordubam adductus esset elegantis formæ, ab Habdarrhagman Rege de turpitudine simul & fidei abnegatione frustra tentatus, ab excandescente tyranno dirissimis fuit adductus suppliciiis: & post ambas manus ferro amputatas, reliquo corpore gladiis crudeliter concisus, gloriosum Martyrium Christum jugiter reclamans consummavit. Quo eodem sæculo Ramirus Legionensis Rex insignem de Saracenis victoriam reportavit ann. 938. ut Ambrosius Morales

lib. 14. Chron. Hispan. testatum reliquit. Conspirantes Saracenorum Reges ex universa Hispania & ex Africa formidabilem eduxerant exercitum centum quinquaginta millium pedum, & equitum quinquaginta millium, in Christianorum excidium. At isti, præmissis jejuniiis & assiduis ad Deum supplicationibus, ductore Ramito, hostibus occurrant Christiani, qui prævios sibi Cæli Angelos sub forma equitum vident, certum futuræ victoriæ præsigium, commissoque prælio caduntur ab ipsis octoginta Saracenorum millia, Regem Cæsar-Augustæ & Celtiberiæ nomine Abenam captivum abducunt, Rex vero Cordubæ & Andalusie Habdarragman vix equi pernicitate elapsus est, reliqui omnes fuga dispersi.

25. Hoc sæculo foedissima Ecclesiæ maculas aspersit profligatissima innumerorum Episcoporum vita, nec tantum Romanorum Pontificum, sed & aliorum diversis locis. Romanus Orientis Imperator, cum tres haberet liberos, priores quidem duos insignibus Imperii decoravit, tertium autem nomine Theophylactum, a Patriarcha tonsuram, Clericali professioni addixit, & Synceilli dignitate auxit, quæ secunda erat a Patriarchali. Desunctoque Constantinopolis Patriarcha Stephano, ejus loco successit Theophylactus annu agens ætatis 16. dato ei adjutore Tryphone; quo tandem subducto, Theophylactus consecratus est ætatis ann. 25. Nemo turpius illo vixit, tanta morum infamia, ut eorum fedicitatem exprimere nefas esse scribat Crupallanus. De ceteris autem ejusdem nequitiis hæc idem historicus testata reliquit, venales palam proposuisse quosvis Ecclesiasticos Ordines, & Episcoporum consecrationes, itemque in sacris & publicis celebratibus introduxisse cantilenas indecoras, Sathanicas saltationes, effusos ritus, indecoras vociferationes, scurrilia spectacula pro matutino Officio & sacris Ecclesiæ Hymnis. Venationibus & popinis ultra omnem modum fuisse addictum: equorum vero amore sic insanivisse, ut supra duo millia equorum aleret, unde quaque magnique expensis conquisitorum, illisque alendis non solum aut hordeum, sed pinorum fructus & amygdala & pistacia: prætereaque caricas, dactylos selectas melioresque uvas passas odoratissimo vino miscuisse in equorum cibos, adhibito etiam croco, cinnamomo, balsamo, aliisque aromatibus. Denique dum temere equitat, ad murum quandam illis sanguinem ex ore expuit, & biennium morbo affectus in hydropisium, quæ ultimam illi attulit exitum, incidit. Contigit aliquando, cum Feria quinta magna hebdomadis sacra Officia in Pontificali Ecclesiæ perageret, præfectum stabuli ad aurem illi publicas pronuntiantes præces jucundissimum nuntium significasse, Phorbantem equam peperisse: quo accepto ille quanta potuit celeritate cooptam orationem condidit & absolvit, & protinus in stabulum abcessit, visoque exploratoque pullo, rediit ad interruptum Officium.

26. Manasses Arelatensis Archiepiscopus sua non contentus Ecclesiæ, fretus gratia & affinitate Hugonis Italiæ Regis, Episcopatus, quinquæ Ecclesiarum Mantuæ, Veronæ, Tridenti, & ad postremum Mediolani contra fas sibi vendicavit. Cujus Archiepiscopatus obtinendi gratia in partes transit Berengarii. Adeo infida est malorum societas. Hæc prodit Luitprandus.

27. Jam inde a Pontificatu Formosi Romana Ecclesiæ innumeris flagitiis & perturbationibus concussa fuit, quarum nonnulla superius facta mentio: Joannem X. Theodoræ amatium, eadem impudicissima meretricem, quæ Romam suæ tyrannidi subjecerat, quo ejus amore potiretur, ex Ravennateni Archiepiscopatu in Romanam sedem potentis sua factione transtulit ann. 912. sed qui per infamem Theodoram amatiam suam Pontificatum inierat, per Marosiam atque impudicam Theodoræ filiam, ejusque maritum Vidonem, Tusciæ dominantem, & dejectus sede, & in carcerem trusus, occiso quoque ante ejus oculos fratre Petro, ipse paulo post in carcere periit. Interjectoque brevi Leonis VI. & Stephani VIII. Pontificatu, ab eodem Vidone ejusque conjugis Marosia intrusus in sedem Apostolicam fuit ann. 931. Joannes XI. Sergii infamissimi Papæ tertii ex dicta pellice Marosia notus filius; qui sub titulo Luitprandus, Floardus, & alii; ex quo colligit Baronius, fuisse hunc Joannem provectum juvenili ætate ad Apostolicam sedem, quippe cujus mater adhuc amoribus apta esset, & pulcritudine florens.

28. Post Agapiti II. Papæ laudabilis exitum, Romanam invasit Sedem Octavianus Alberici illius, quem Marosia ex Adalberto Tusciæ Marchione genuerat, filius, petulans juvenis, qui vix 18. agebat ætatis annum, quando Romanum Pontificatum iniiit: sibi ille sumpsit Joannis XII. nomen, ob memoriam patris sui Joannis Papæ XI. Ab Octaviano Joanne Otho Germanorum I. Imperator in Italiam profectus ann. 962. Imperii coronam

coronam Romæ accepit. Sed illo digressio Adelbertum Berengarii filium Romam evocavit. Contra quos reverfus Otho, cum exercitu fugatis ambobus, conventum Episcoporum Romæ celebravit, quo citatus Joannes loco vadimonii adversus omnes, qui convenerat, decretum excommunicationis transmisit: Illi nihilofcius crimina Joanni objecta judicario processu discutunt, & ipsum Pontificatu abdicant, Leonemque dictum octavum ejus loco sufficiunt, Chr. 963. anno. Leo vero in eodem conventu præsentem & acceptante Imperatore decretum edidit a Gratiano relatum, c. in Synodo, dist. 93. quo desertur plena auctoritas Othoni, ejusque in regno Italie successoribus, eligendi ac nominandi deinceps summum Pontificem; quamcumque vero Papæ electionem a Clero populoque invito Imperatore factam pronunciat irritam, & qui sic elegerit, excommunicatione percellit: sancit præterea, ejuscumque alterius Episcopi electionem & ordinationem habendam esse pro inani & invalida, nisi ex consensu prædictorum Othonis & successorum, quibus jus attribuit consensus & investitura necessaria, dum pretium nullum interveniat. Dicit non potest, quantas schismatum & bellorum clades schismaticum istud decretum invexit. Joannes, soluto illo conventu, & Othone absente, Romam ex improvviso regreditur, novamque cogit Synodum, qua prioris acta decretaque omnia abrogantur, Leo deponitur, & urbe profugus ad Othonem refugit. Joannes restitutus suppliciiis fœvit in quoscumque potest apprehendere, adversarios, in quibus Joannem Cardinalem Diaconum linguæ, narium, duorumque digitorum abscissione mulctat. Horum accepto nuncio Leo, Romam advolat. Sub his Joannes morbo decumbit, & moritur ann. 964. & in illius vicem Romanus Clerus & populus Benedictum VIII. eligunt. Haud multo post Imperator Romam obfidione premit, & expugnata urbe conventum alterum cogit, cujus decreto Benedictus & deponitur, & omnibus sacris exauctoratur: Leo vero in folio constituitur Apostolico. His peractis Otho in Saxoniam remeat, captivum abducens Benedictum, qui tandem in eo exilio interit: hæc tradunt Regino, Luitprandus & Dithmarus.

29. Otho II. post patrem Othonem Magnum imperavit annos novemdecim, septemque menses, obiitque ann. 983. cui filius ejus Otho III. in regnum Germaniæ successit. Eum Joannes Papa XV. adversus tyrannidem Crescentii Numentani, qui sub titulo Romani Consulis arcem S. Angeli occupaverat, reliquamque urbem dominatione premebat, in auxilium accessit. Quod ut præstaret Otho, in Italiam adventavit; cumque Ravennæ aliquantisper consisteret, mortuo ejus urbis Archiepiscopo, Gerbertum in eam sedem subrogavit, olim Rhemensem Archiepiscopum. Inde Romam cum exercitu proficiscitur, quo tempore mortuo Joanne Pontifice, in ejus solium promotus est Gregorius V. natione Germanus, a quo ille Imperatoris titulum & coronam accepit, ann. 990. Crescentium vero in munitione inexpugnabili se continentem, juramenti fide promissa vita, inde exulisse referunt Petrus Damiani, & Leo Ostiensis; sed violata fide, capitis truncatione Othonem supplicium de illo sumpsisse. Cujus perditæ expiandæ causæ, ex præscripto S. Romualdi, quem ipse Classensi Monasterio apud Ravennam præfecerat, nudis pedibus ad Garganium Apulie montem, templo & miraculis S. Michaelis celebrem, peregrinatus est, & tota Quadragesima Classensi Monasterio inclusus rigidam pœnitentiam egit.

30. Anno Chr. 996. Gregorius V. & Imperator Otho tertius, ambo consanguinitate juncti, animum adjece- runt ad convocandum Romæ Concilium, cujus acta interciderunt. Assertit vero Siebertus ad ann. 1002. Othonem tertium, dum Romæ versaretur, tractasse, quæ ad regni jura pertinent. Res autem Romæ conclusæ tanti momenti, non privata, sed publica declaratione (qualis est indictio Concilii) pertractandæ erant.

Porro cum nemo dubitaret, translationem Imperii a Græcis ad Germanos ex mera Romani Papæ, qui tunc erat Leo tertius, auctoritate dimanasse: inconculso etiam nihilque tale cogitante, quem ille ad Imperii apicem promovit, Carolo Magno; cum sit pariter perspicuum, in vim decreti Leonis Papæ octavi fuisse Othonem I. Teutonico Regi ejusque successoribus collatam potestatem Papæ successorem eligendi, quod ita fuisse factum, nemo ambigit, ad usque Othonem tertium. Hic vero cum nullum haberet filium, nec se habiturum speraret, cui regni Germanici relinquere successorem; certumque foret vacuo relicto Imperii folio universam Germaniam bellis civilibus ex diversorum Principum studiis & dissidiis laceratum iri; proflus necesse erat tanti negotii pondus ad Principum Germaniæ comitia referri, cumque tanto essent & sanguinis nexu & patriæ Teutonice societate, & animum concordia juncti, Gregorius & Otho; non aliunde quam ex utriusque consensu dimanasse credi potest decretum electionis per comitia Germanica futuri Germanorum Regis, quem Summi Pontificis sequens approbatio constitueret Imperatorem, ipseque statim secutus eventus usu continuo ab Othonis tertii exitu, firmatus insequentibus seculis, jus istud a suprema Sede profectum extra omnem ambiguitatis aleam collocat. Liqueat ex historiis & veterum Romæ Pontificum litteris, pertinuisse primum illam electionem ad Principes universos Imperii Germanici feudatarios, tandemque sæculis posterioribus ad solos septem Electores fuisse restrictam, nimirum in Concilio Lugdunensi sub Innocentio IV.

31. Quamvis nescio quo infortunio, sæculo isto decimo, tam multi Pontifices & Episcopi ad perdidissimam nequitiam deflexerint, mirari fatis nemo queat fuisse ferax hoc ipsum sæculum, tam multorum secularium Principum præcipuæ sanctitatis plurquam alia sæcula multo feliciora censita. Hoc enim vixere S. Henricus Imperator, qui Othoni tertio datus est successor, Sanctus Eduardus Rex Angliæ, S. Heraldus Rex Daniæ, S. Stephanus Rex Hungariæ, duoque alii Reges, tametsi publico invocandorum Sanctorum albo non adscripti, sanctitate nihilominus & miraculis illustres, Robertus Rex Franciæ, & Adelfonsus Rex Gallaciæ. Sæculum istud Ordini Cluniacensi dedit initium sub Bernone Abbate, cui successit Odo.

32. Inter hujus sæculi scriptores commemorandus est Leo sextus Græcorum Imperator, cui sapientis iuste inditum nomen; hujus superest præclara ad Regem Saracenorum de Christianæ fidei veritate epistola, deque Mahometana impietate, ubi disertis verbis Spiritum sanctum a Patre Filioque procedere affirmat. Extant ejusdem diversi pii tractatus ac orationes. Regino Præmiensis Abbas duos Chronicorum libros scripsit ad adventu Christi ad annum usque 98. Id Opus profectus est Anonymus aliquis usque ad ann. 967. Radulphus Flaviacensis in Gallia Monachus libros viginti elucidavit in Levit. Commentarios etiam in omnes Pauli Apostoli Epistolas. S. Odo ex Canonico Ecclesiæ S. Martini Turonensis Monachus & Abbas Cluniacensis, deinde Cremonensis Episcopus, vir prudens & eruditus Legatione functus nomine Berengarii Imperatoris ad Constantinum Orientis Imperatorem ann. Domini 946. sex historiarum sui temporis libros edidit. Vittichindus monachus Corbejenis eodem sæculo tres de rebus Saxonibus libros contexuit, quibus res gestas Othonum Imperatorum describit. Stephanus Eburnensis Episcopus librum scripsit de Sacramento Altaris. Floardus Ecclesiæ Rhemenis Presbyter auctor Chronicis ab anno Domini 919. ad ann. 966. librorumque quatuor historiarum Ecclesiæ Rhemenis. Eodem floruit sæculo pietate eximius Rhaderius Episcopus Veronenis, cujus diversos tractatus Baron. ad ann. Chr. 954. commemorat.

Decimum hoc sæculum Conciliis peculiari nota dignis vacat. Idcirco hinc ad Undecimum progrediendum est.